

УСРР в умовах нової економічної політики (1921–1928 рр.)	Радянська модернізація України (1929–1939 рр.)					
<p>Особливості непу в Україні:</p> <ol style="list-style-type: none"> Унаслідок партійних чисток керівництво УСРР було провінційно-консервативним, діяла обережно і повільно. Перехід до непу відбувся пізніше, ніж в інших республіках. Через довготривалу революційну боротьбу в Україні процес націоналізації затримався, тому, коли в РСФРР здійснювали роздержавлення підприємств, в Україні лише завершували націоналізацію. Перехід до непу ускладнювався голодом 1921–1923 рр. <p>Успіхи непу: сприяв відбудові економіки, підвищувався рівень життя, з'явилась «нова буржуазія» — непмани, прискорилось розшарування селянства.</p> <p>Боротьба за владу. Після хвороби В. Леніна у 1922 р. генеральним секретарем ЦК РКП(б) став Й. Сталін. Він мав безмежну апаратну владу. А за політичну владу розпочалася боротьба. Спочатку Й. Сталін переміг Л. Троцького, потім — «нову опозицію» в особі Л. Каменева та Г. Зінов'єва, а надалі — об'єднану опозицію. Генсек ЦК РКП(б) подолав і «правий ухил» з М. Бухаріним, О. Риковим і М. Томським. Закінчилась боротьба за владу в 1928–1929 рр., коли Й. Сталін здобув диктаторську владу в партії і державі.</p>	<p>Неп згорнуто (кін. 20-х рр.), оскільки така політика вступала у суперечність з інтересами адміністративно-командної системи. Через «ножиці цін» за роки непу відбулися три хлібозаготівельні кризи: селяни не хотіли здавати державі с/г продукти за низькими заготівельними цінами. Якщо у 1925 р., 1927–1928 рр. держава використовувала економічні методи регулювання, то вже під час кризи 1928–1929 рр. відбулася насильницька експропріація хліба у селян.</p> <p>1929 р. — рік «великого перелому» — початок утвердження сталінського тоталітарного режиму в СРСР.</p> <p>Форсована індустріалізація</p> <p>Мета: подолати економічну відсталість, зміцнити обороноздатність країни, створити базу для перемоги соціалізму.</p> <table border="0"> <tr> <td data-bbox="683 472 821 629"> 1925 р. — XIV з'їзд ВКП(б) проголосив курс на індустріалізацію. </td> <td data-bbox="821 472 1045 629"> 1927 р. — XV з'їзд ВКП(б) прийняв директиви 1-ї п'ятирічки. Два проекти плану: відправний (16%) і оптимальний (20%). </td> <td data-bbox="1045 472 1268 629"> 1929 р. — перехід до форсованої індустріалізації. Планували 32% приріст промислової продукції. </td> <td data-bbox="1268 472 1473 629"> 2-а п'ятирічка: темпи зростання 16,5%, нова техніка, кваліфіковані кадри, 1935 р. — стахановський рух. </td> </tr> </table> <p>Джерела: націоналізація, податки, ентузіазм робітників, праця в'язнів, позики, експлуатація, колективізація.</p> <p>Новобудови: Дніпрогес, «Запоріжсталь», «Криворіжсталь», «Азовсталь», Краматорський машинобудівний, ХТЗ, Дніпроалюмінійбуд.</p>		1925 р. — XIV з'їзд ВКП(б) проголосив курс на індустріалізацію.	1927 р. — XV з'їзд ВКП(б) прийняв директиви 1-ї п'ятирічки. Два проекти плану: відправний (16%) і оптимальний (20%).	1929 р. — перехід до форсованої індустріалізації. Планували 32% приріст промислової продукції.	2-а п'ятирічка: темпи зростання 16,5%, нова техніка, кваліфіковані кадри, 1935 р. — стахановський рух.
1925 р. — XIV з'їзд ВКП(б) проголосив курс на індустріалізацію.	1927 р. — XV з'їзд ВКП(б) прийняв директиви 1-ї п'ятирічки. Два проекти плану: відправний (16%) і оптимальний (20%).	1929 р. — перехід до форсованої індустріалізації. Планували 32% приріст промислової продукції.	2-а п'ятирічка: темпи зростання 16,5%, нова техніка, кваліфіковані кадри, 1935 р. — стахановський рух.			
<p>Утворення СРСР — 1922 р.</p> <ol style="list-style-type: none"> Військово-політичний союз між радянськими республіками — об'єднано 5 наркоматів (VI.1919 р.). «Договірна федерація» (28.XII.1920 р.) — військово-господарський союз РСФРР і УСРР об'єднав 7 наркоматів. Подібні угоди були укладені РСФРР і з іншими радянськими республіками. Це була форма контролю за національними республіками і використання їх ресурсів. Плани об'єднання: автономізація (Й. Сталін) — радянські республіки мали ввійти до складу Російської Федерації на правах автономії; конфедерація (Х. Раковський); федерація (В. Ленін) — створити нове державне об'єднання СРСР, союз рівноправних республік, з правом вільного виходу з нього. Однак партія при цьому не міняла своєї структури і функцій. 30.XII.1922 р. — I з'їзд Рад СРСР проголосив утворення Союзу Радянських Соціалістичних Республік, до якого ввійшли: Російська Федерація, Українська СРР, Білоруська СРР і Закавказька Федерація. I.1924 р. — II з'їзд Рад СРСР затвердив Конституцію СРСР, яка завершила юридичне оформлення Союзу. Хоча за формою СРСР мав стати союзом незалежних держав, по суті став унітарною державою, яка у новій формі відродила Російську імперію. V.1925 р. — Конституція УСРР. 	<p>Суцільна колективізація</p> <p>Причини: Засіб прискорення індустріалізації (кошти, робочі руки, хліб місту), ліквідація заможного селянства — головного ворога радянської влади.</p> <table border="0"> <tr> <td data-bbox="683 842 821 976"> 1923 р. — праця Леніна «Про кооперацію»: поєднує індивідуальні та групові інтереси. </td> <td data-bbox="821 842 1045 976"> 1927 р. — XV з'їзд ВКП(б) взяв курс на колективізацію. </td> <td data-bbox="1045 842 1473 976"> 30.I.1930 р. — постанова ЦК ВКП(б) «Про заходи з ліквідації куркульства». III.1930 р. стаття Й. Сталіна «Запаморочення від успіхів». Почався вихід з колгоспів. Осінь 1930 р. — друга хвиля розкуркулення. </td> </tr> </table> <p>1928 р. — створено машинно-тракторні станції (МТС), 1933 р. — політвідділи МТС і радгоспів з необмеженою владою. Розселення — люмпенізація селянства. Село втратило третину робочої сили.</p> <p>Голодомор (1932–1933 рр.) — геноцид українців</p> <p>Причини: Непосильні для селян хлібозаготівлі. Надмірний хлібний експорт. Терор голодом з метою покарати селян за не вступ до колгоспів.</p> <p>1932 р. — в Україну надіслано комісію на чолі з В. Молотовим, щоб забрати у селян останнє. 27.XII.1932 р. — запровадили паспортну систему з пропискою.</p> <p>1933 р. — спрямовано окремо уповноважених Л. Кагановича і П. Постишева, щоб організувати посівну кампанію (нові репресії).</p> <p>7.VIII.1932 р. — закон про охорону соціалістичної власності — «Закон про п'ять колосків». Жертви голоду від 2,5 до 8 млн осіб.</p> <p>Наслідки: Зламано опір селянства. В основному завершено колективізацію. Перемога колгоспної системи, розорення селян. Підрив генофонду укр. нації. Переселення селян з Росії у безлюдні села.</p>		1923 р. — праця Леніна «Про кооперацію»: поєднує індивідуальні та групові інтереси.	1927 р. — XV з'їзд ВКП(б) взяв курс на колективізацію.	30.I.1930 р. — постанова ЦК ВКП(б) «Про заходи з ліквідації куркульства». III.1930 р. стаття Й. Сталіна «Запаморочення від успіхів». Почався вихід з колгоспів. Осінь 1930 р. — друга хвиля розкуркулення.	
1923 р. — праця Леніна «Про кооперацію»: поєднує індивідуальні та групові інтереси.	1927 р. — XV з'їзд ВКП(б) взяв курс на колективізацію.	30.I.1930 р. — постанова ЦК ВКП(б) «Про заходи з ліквідації куркульства». III.1930 р. стаття Й. Сталіна «Запаморочення від успіхів». Почався вихід з колгоспів. Осінь 1930 р. — друга хвиля розкуркулення.				
<p>Українізація 1923 р. — поч. 1930-х рр.</p> <p>IV.1923 р. — XII з'їзд РКП(б): курс на коренізацію, щоб зміцнити рад. владу в національних регіонах. Формування соціалістичної інтелігенції та укр. керівних кадрів для здійснення більшовицької політики. Школи. Українська мова. Національна культура. Умови для розвитку національних меншин. Провідники: О. Шумський, М. Скрипник.</p> <p>Результати: На українську мову було переведено 25% інститутів, 4/5 шкіл. 75% діловодства державних установ, 90% газет, 50% книг. У складі КП(б)У 52% українців.</p> <p>Українська автокефальна православна церква (X.1921 р. — I.1930 р.), митрополит В. Липківський.</p> <p>Розвиток культури (Українське відродження)</p> <p>1921 р. — лікнепи — школи ліквідації неписьменності.</p> <p>1923 р. — добровільне товариство «Геть неписьменність». Реформування системи освіти: обмеження отримання освіти для «бувших», впровадження марксистської ідеології, антирелігійна пропаганда. Робітфаки — підготовчі відділення. Літературні об'єднання «Плуг», «Гарт». ВАПЛІТЕ. Дискусії про шляхи розвитку літератури: М. Хвильовий, М. Зеров. Існування різних шкіл і стилів. Державні і приватні видавництва. Друкувалось 259 письменників. В Україні 45 професійних театрів. Театр «Березіль» очолив реформатор Лесь Курбас. Кінофабрики: в Одесі (1922 р.), будувалася в Києві. О. Довженко — фільм «Звенигора», «Арсенал». Художники: М. Бойчук, М. Самокиш, І. Їжакевич. Агітаційно-політичні плакати. Сходознавець А. Кримський.</p>	<p>Масові репресії</p> <p>Мета: знищення опозиції, навіть потенційної. Придушення національно-визвольного руху. Знищення старої партійної гвардії і всіх представників колишніх політ. партій, заможних верств населення. Зняття соціальної напруги в суспільстві знищенням «стрілочників».</p> <p>Показові політичні процеси:</p> <p>1928 р. — «Шахтинська справа»: шкідництво на Донбасі (53 підсудних).</p> <p>1930 р. — «Спілка визволення України» СВУ (ув'язнили 45 чоловік).</p> <p>1934 р. — початок масових репресій в СРСР. 1937 р. — «Процес військових». Протягом 1930–1941 рр. в Україні «вкрито» понад 100 «центрів», організацій. «Великий терор» — усунення людей творчих, мислячих, здатних порівняти дійсність з ідеями соціалізму.</p> <p>Через систему ГУЛАгу пройшло 5% населення СРСР. Знищено національну еліту.</p> <p>Культурна революція (Розстріляне відродження)</p> <p>Створювалися умови для розвитку масової тоталітарної культури.</p> <p>1930 р. — загальне обов'язкове початкове навчання. Початок походу за всеобщ. 1934 р. — державна система освіти: три типи шкіл: початкова — 4 кл., неповна середня — 7 кл., середня — 10 кл., школи-інтернати для сиріт (А. Макаренко).</p> <p>1934 р. — єдина спілка письменників України. Пануючий стиль — соцреалізм. Держконтроль, цензура, ідеологізація всіх сторін культурного життя. Знищення української творчої інтелігенції. Друкувалось лише 36 письменників. Репресовано понад 500 літераторів і митців. Знищено школу «бойчуків» (монументальний живопис).</p> <p>1934 р. — розстріляно майже 300 учасників з'їзду кобзарів і лірників (кобза і бандура — «класово ворожі інструменти»).</p> <p>1932 р. — оголошення Й. Сталіним Другої п'ятирічки «безбожною», «п'ятирічкою знищення релігії».</p>					